

Sivistysvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022 vp)

RadioMedia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta. Esitämme kunnioittaen seuraavaa:

- 1) Yleistä. Hallituksen esitys on merkittävä parannus lokakuussa 2021 lausuntokierroksella olleeseen hallituksen esitysluonnokseen. On kannatettavaa, että esityksessä pyritään seuraamaan DSM-direktiivin sanamuotoja, rakennetta ja tavoitteita niin pitkälle kuin mahdollista. Direktiiviä mahdollisimman tarkasti mukailevalla voimaansaattamisella toteutuvat myös direktiiville asetetut tavoitteet, kuten lainsäädännön harmonisointi sisämarkkinoilla ja oikeudellisen epävarmuuden vähentäminen. Esimerkiksi verkkosisällönjakopalveluiden ja niiden käyttäjien rajat ylittävän luonteen vuoksi on erityisen tärkeää, että DSM-direktiivin 17 artiklan kansallinen voimaansaattaminen ei eroa direktiivistä.
- 2) Radio- ja tv-lähetysten edelleen lähettäminen ja suora siirto (25 h § ja 25 m §). Radiolähetysten edelleen lähettämällä ei ole ollut suurta kaupallista merkitystä, sillä markkinat ovat pitkälti paikalliset, alueelliset tai kansalliset ohjelmasisällön, mainonnan kohderyhmien sekä kieli- ja kulttuurialueiden mukaisesti. Mediayhtiöiden kannalta on kuitenkin tärkeää, että esityksessä selkiytettäisiin alkuperäisen ja edelleen lähettämisen määrittelyä, ja varmistettaisiin suoran sopimisen mahdollisuus teknologianeutraalisti kaikilla jakelutavoilla (alkuperäinen lähettäminen, edelleen lähettäminen, suoran siirron menetelmä). Vain näin voidaan vähentää oikeudellista epävarmuutta ja turvata investoinnit kotimaisten av-sisältöjen tuotantoihin myös jatkossa. Sääntelyratkaisu, joka johtaisi kotimaisen televisiomarkkinatoiminnan muuttumiseen, olisi edellyttänyt kattavaa vaikutusarviointia. Tarkempien perustelujen osalta viittaamme Medialiiton lausuntoon.
- 3) Verkkosisällönjakopalvelut (6 a luku). Verkkosisällönjakopalveluja käsittelevä 6a luku on yleisesti ottaen tasapainoinen ja linjassa DSM-direktiivin kanssa. Kannatamme sen sisältöä lukuun ottamatta alla tarkemmin mainittuja kohtia, jotka tulisi eduskuntakäsittelyssä poistaa. Näiden kohtien osalta tulisi huomioida erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen 26.4.2022 antama tuomio C-401/19, jossa todettiin, että DSM-direktiivin artikla 17 on kokonaisuus, jossa palveluntarjoajien, käyttäjien ja oikeudenhaltijoiden oikeudet ja edut ovat tasapainossa. Tuomion mukaan artiklan 17 kokonaisuudesta ei voida erottaa osia ilman että artiklan pääsisältö muuttuu. Sama pätee luonnollisesti myös toiseen suuntaan: sääntelyyn ei pidä myöskään lisätä DSM-direktiivin ulkopuolisia osia ilman että kokonaisuuden tasapaino järkkyy.

- 4) Oikeus kohtuulliseen hyvitykseen (55 j §). Pykälässä säädettäisiin yhtäältä palvelun käyttäjän ja toisaalta palveluntarjoajan oikeudesta saada kohtuullinen hyvitys, mikäli pääsy teokseen verkkosisällönjakopalvelussa on pyydetty estämään tai teos on pyydetty poistamaan verkkosisällönjakopalvelusta ilman tekijänoikeuslakiin perustuvaa syytä. Velvollisuus maksaa hyvitys on tuottamuksesta riippumaton eli se voisi koitua maksettavaksi, vaikka oikeudenhaltija olisi tehnyt esto- tai poistopyynnön vilpittömässä mielessä. Hyvitys onkin näin ollen rangaistuksenluonteinen seuraus ja sen käytännön vaikutus ennen kaikkea ennaltaehkäisevä, toisin sanoen oikeudenhaltija ei uskalla valvoa oikeuksiaan siinä pelossa, että joutuu hyvitysvelvolliseksi. Säännös ei perustu DSM-direktiiviin ja on lisäksi täysin tarpeeton, sillä esityksen 55 k § 3 momentin mukaisesti palveluntarjoajalla ja käyttäjällä on vaatia tekijältä vahingonkorvausta oikeudettoman pyynnön aiheuttamasta vahingosta. Esityksen 55 j § tulisi poistaa.

- 5) Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi (55 f §). Esityksen mukaan automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on *suurella todennäköisyydellä* oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle. Säännös rikkoo DSM-direktiivin 17 artiklan perusoikeuksien välisen oikeudenmukaisen tasapainon ja asettaa ennakkoeston kynnyksen turhan korkealle. Suurella todennäköisyydellä -kynnyksen asettaminen ennakkoestolle on perusteeton ja direktiivin vastainen. Esityksen 55 f §:n 2 momentti tulisi poistaa.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja

Anna Paimela
johtava asiantuntija

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisen radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita Suomessa.

Lisätietoja: Anna Paimela, anna.paimela@radiomedia.fi, +358 40 1648626.